

نقش کتاب فارسی بخوانیم دوره ابتدایی در هویت ملی (با تأکید بر فرهنگ و میراث فرهنگی)^۱

* طاهره ایشانی

E-mail: Tahereh.ishany@gmail.com

** منیژه حاجی حسین

E-mail: manijeh_m20@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۸/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۳/۴

چکیده

در روزگار کنونی که انبوه اطلاعات گوناگون از دروازه‌های اطلاعاتی مختلف ورود می‌کند؛ اولین جامعه‌ی رسمی آموزشی برای کودکان، مدرسه و کتاب‌های درسی است. آموزش کودکان برای شناخت هویت و حفظ و ارتقای هویت ملی مهم است، زیرا کودکان سرمایه‌ها و آینده‌سازان کشور هستند. هدف این پژوهش بررسی مؤلفه‌های هویت ملی با تأکید بر فرهنگ و میراث فرهنگی در متون درسی کتاب «فارسی بخوانیم» دوره اول ابتدایی است. روش پژوهش، توصیفی و از نوع تحلیل محتوا است. جامعه‌ی آماری این تحقیق متون کتاب‌های «فارسی بخوانیم» دوره اول ابتدایی (پایه اول تا سوم) آموزش و پرورش سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴ است و داده‌های تحقیق با بهره‌گیری از آمار توصیفی تحلیل شده‌اند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد میزان توجه متون کتاب فارسی به مؤلفه‌ی هویت ملی در سه پایه‌ی بررسی شده یکسان نیست و بیشترین فراوانی این مؤلفه را پایه اول دبستان به خود اختصاص داده؛ درحالی‌که در کتاب فارسی پایه سوم ابتدایی، با این که کودک تسلط بیشتری بر خواندن و نوشتن دارد و قدرت تحلیل و استنباط او نسبت به سال اول بیشتر شده، توجه به مضامین مرتبط با هویت ملی تقلیل یافته است. همچنین یافته‌های این پژوهش در بررسی میزان فراوانی شاخص‌های فرهنگ و میراث فرهنگی در کتاب‌های یاد شده حاکی از این است که از مؤلفه‌ی آشنایی با فرهنگ و روش زندگی اسلامی بیش از سایر شاخص‌ها در متون استفاده شده است.

کلید واژه‌ها: هویت ملی، فرهنگ و میراث فرهنگی، کودکان، دوره اول ابتدایی.

۱. مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد با عنوان «نقش متون درسی کتاب بخوانیم دوره اول دبستان در

شکل‌گیری هویت کودکان ایرانی» از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران در سال ۱۳۹۴ است.

* استادیار زبان و ادبیات فارسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، نویسنده مسئول

** کارشناسی ارشد مدیریت امور فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران